

Świadczenia z ZUS-u dla mam – nie tylko od święta

Po urodzeniu lub przyjęcia dziecka na wychowanie mamy mogą liczyć na szereg świadczeń wypłacanych przez ZUS m.in. na zasiłek macierzyński czy rodzicielskie świadczenie uzupełniające, potocznie nazwane świadczeniem „Mama 4 plus”.

Gdy rodzi się maluch, to zwykle zostaje z nim w domu mama. Jeśli jest objęta ubezpieczeniem chorobowym, może otrzymać zasiłek macierzyński. Jego długość uzależniona jest od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie bądź przyjętych na wychowanie. Część urlopu macierzyńskiego mama może wykorzystać jeszcze przed narodzinami dziecka, nie więcej jednak niż 6 tygodni- informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Przy urodzeniu lub przyjęciu na wychowanie jednego dziecka matka może skorzystać z 52 tygodniowego płatnego zasiłku macierzyńskiego, który przysługuje za okres 20 tygodni urlopu macierzyńskiego i 32 tygodnie urlopu rodzicielskiego. W przypadku urodzenia bliźniaków okres pobierania zasiłku macierzyńskiego to maksymalnie 65 tygodni, a przy trójczkach 67 tygodni. Przy większej liczbie dzieci- okres zasiłku wydłuża się i maksymalnie może trwać do 71 tygodni.

Jak wynika ze statystyk ZUS, to jednak matki częściej korzystają z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2022 r. w naszym województwie zasiłki macierzyńskie za okres urlopu macierzyńskiego otrzymało ponad 7,6 tys. kobiet, za okres urlopu rodzicielskiego 10,1 tys. Tylko 179 mężczyzn zdecydowało się na urlop macierzyński, a 70 na urlop rodzicielski – wyjaśnia Krystyna Michałek.

Pierwsze 14 tygodni urlopu macierzyńskiego jest zarezerwowane tylko dla matki. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach ojciec może w tym czasie przejąć opiekę nad noworodkiem. Jeśli mama chce zrezygnować z zasiłku i wcześniej wrócić do pracy, może to zrobić już po 14 tygodniach po porodzie pod warunkiem, że pozostałą część urlopu macierzyńskiego wykorzysta ubezpieczony tata dziecka.

Po urlopie macierzyńskim zarówno matka jak i ojciec dziecka mogą przejść na urlop rodzicielski, który trwa maksymalnie 32 tygodnie, a w przypadku porodu wielorakiego 34 tygodnie. Urlop ten przysługuje również w przypadku przyjęcia dziecka na wychowanie. Może być on wykorzystany na przykład w całości, jednorazowo przez jednego z rodziców. Rodzice mogą z niego także korzystać równocześnie, będąc z dzieckiem przez 16 lub 17 tygodni. Mogą również dzielić się urlopem, sprawując opiekę nad dzieckiem na zmianę. Maksymalnie urlop mogą podzielić na 4 części, stanowiące wielokrotność tygodnia, przypadające bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, lub po poprzedniej części urlopu rodzicielskiego. Część urlopu rodzicielskiego (do 16 tygodni) mogą zostawić na później i wykorzystać go do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6. rok życia.

Jeżeli matka zawnioskuje o cały wymiar urlopu rodzicielskiego i z niego zrezygnuje, to nie będzie miała już możliwości wykorzystania go w późniejszym terminie.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego

Wysokość zasiłku macierzyńskiego obliczana jest na podstawie średniego wynagrodzenia/przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe z 12 miesięcy, poprzedzających miesiąc w którym powstała niezdolność do pracy. Jeżeli przed porodem ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim, zasiłek macierzyński będzie wypłacany od tej samej podstawy wymiaru, od której wypłacany był zasiłek chorobowy. W regionie najwyższy miesięczny zasiłek macierzyński wypłacany przez ZUS przekroczył 16 tys. zł brutto.

Zasiłek macierzyński przysługuje w wysokości **100%** podstawy wymiaru zasiłku za okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz

- 6 tygodni urlopu rodzicielskiego – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie oraz w przypadku przyjęcia na wychowanie jednego dziecka;
- 8 tygodni urlopu rodzicielskiego – w przypadku urodzenia przy jednym porodzie co najmniej dwojga lub więcej dzieci oraz w przypadku równoczesnego przyjęcia na wychowanie co najmniej dwojga lub więcej dzieci;
- 3 tygodnie urlopu rodzicielskiego – w przypadku przyjęcia na wychowanie dziecka, w przypadku gdy ubezpieczony ma prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w minimalnym wymiarze wynoszącym 9 tygodni.

Zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego przysługujący po upływie powyższych okresów wynosi **60%** podstawy wymiaru zasiłku.

Rodzice mogą jednak zdecydować, że chcą otrzymywać zasiłek macierzyński w takiej samej wysokości przez cały okres jego pobierania tj. **80%** podstawy wymiaru zasiłku. Wystarczy, że w ciągu 21 dni od porodu lub przyjęcia dziecka na wychowanie matka dziecka złoży pisemny wniosek o udzielenie po urlopie macierzyńskim albo urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze.

Kiedy wyrównanie

W przypadku rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze albo za okres, w którym zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego przysługuje w wysokości 60% podstawy wymiaru (tj. co najmniej 26 tygodni), matka dziecka może liczyć na jednorazowe wyrównanie pobranego zasiłku macierzyńskiego do 100% podstawy wymiaru.

Natomiast w sytuacji, gdy miesięczna wysokość zasiłku macierzyńskiego – pomniejszona o zaliczkę na podatek dochodowy – jest niższa niż 1000 zł, czyli niższa od świadczenia rodzicielskiego, to zasiłek macierzyński podwyższa się do 1000 zł.

Krystyna Michałek
regionalny rzecznik prasowy ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim